

Juha Ruusuvuori

WSOY

*Keskusteluja
vainajien kanssa*

*Juha
Ruusuvuori
Keskusteluja
vainajien kanssa*

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© JUHA RUUSUVUORI 2024
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-50147-4
PAINETTU EU:SSA

täällä on hauskaa lumi on tullut eri aikaisin olen ollut jo hiihtämässä kun jää oli puoli metriä Äiti lupasi mennä skrinnaamaan täällä on ollut suunnilleen 19 hälyytystä kerran olin jäällä ilman luisimia äkkiä minä kuulin surinan mä ajattelin että siellä on ryssän koneita silloin tuli hälyytys jää oli huisin liukas että mä en tahtonut päästä eteenpäin kun pääsin rantaan juoksin äkkiä pommariin eli pommisuojaan koulut alkaa maanantaina ruoka on riittänyt hyvin miten sinä voit en keksi enää lisää hei sit!

Raimo Ruusuvuori
Merikatu 5 B 15

En usko kummituksiin, mutta...

Vainajat puhuvat jälleen ullakolla. Matalaa, sekavan kuuloista mielipiteenvaihtoa. En saa siitä selvää ja lievästi ärsyyntyneenä lisään puita takkaan. Reino vilkaisee minua lattialta, se reagoi ääniin nostamalla toista korvaansa. Ennen kuin ehdin portaisiin, ovat äänet vaienneet.

Nousen narahtelevat tammiportaat yläkerran aulaan. Vierashuoneen ikkuna repsottaa raollaan, en voi muistaa, olenko sulkenut sen huolimattomasti, vai onko joku muu sen avannut. Tilanteeseen on saatava muutos, mutisen itsekseni laskeutuessani takaisin. Minun on lopultakin päästävä selville, mitä kuolleet yrittävät minulle kertoa.

Vaimoni yllättävä kuolema oli saanut mieleni kiertymään vainajien maailmaan. Suruaikana olin yrittänyt jatkaa tavallista arkielämääni, kävin usein uimahallissa pysyäkseni järjissäni. Viestejä haudan takaa oli kuitenkin saapunut vain yhden kerran. Muutama

viikko vaimoni kuoleman jälkeen, kun kauhoin jälleen altaassa, näin hänet okranvärisessä afrikkalaisessa maisemassa, hevosten ympäröimänä, jonkin suuren eläimen selässä. Muita viestejä kuolleiden valtakunnasta en saanut. En kuvia, en ääniä, vaikka niitä luke-mattomina unettomina öinä odotin.

Kahden vuoden ajan istuin terassillani, tuijotin merelle ja mietin, millaista vainajien puolella oli. Maisemakuvien näkeminen tuontakaisesta osoittautui mahdollottomaksi. Niin annoin ajatusten leijailla ja huomasin ennen pitkää miettiväni etupäässä raha-asioita ja firmani tulevaisuutta. Havaitsin, että olin aina hoitanut talouttani järjestelmällisesti ja liikemiesmäisesti. Sen jälkeen aloin seurata uutisia Venäjän vaipumisesta diktatuuriin ja huomasin rypeväni vanhakantaisessa ryssänvihassa. Harrastin lisää itseironiaa ja join viiniä.

Olin aiemmin ajatellut, että kun kuoleman rautaovi pamahtaa kiinni, sen takaa ei kanna valonsäde, ei ääni. Mutta entä jos portti Tuonelaan jääkin ikuisesti hie-man raolleen, raskas uksi ei ehkä silloin koskaan painu kokonaan kiinni ruosteisilla saranoillaan.

Ennen pitkää kaukaa kalman maisemista alkoi kantautua ääniä. Ensin puhetta, myöhemmin laulua ja riitelyä. Sieltä alkoi leijailla muinaisten ruokien tuoksua, karkeiden kankaiden rasvanhajua.

Kaikki tietysti mielikuvituksen tuotetta, päätin. Halusin jatkaa elämäni rutiineja, kirjoitin, urheilin ja tein hyviä aterioita. Aloin tottua yksinäiseen elämään. Tuijottaessani iltaisin takkatulen loimua rupattelin

koiralleni Reinolle. Kerroin sille, että olisi mielenkiintoista, jos voisin puhua vainajien kanssa. Itseni takia, tietääkseni kuka olin. Tutkimusmatka Manan majoille olisi hieno juttu, harmi ettei sellaisia reissuja kukaan järjestänyt.

«Järjestä itse! Mutta muista, että meitä ei tulla määräämään», huutaa nyt kuolleiden outo kuoro ympäröivästä talvi-illasta. Aivan kuin heidän äänensä tiivistyisi merestä nousevaan kosteuteen. Pieniä kuplia alkaa leijua siellä täällä. Nopeita, verkkokalvoja leikkaavia valonvälähdyksiä, pikkuriikkisiä elosalamoita, ilmassa nykiviä teräväkyntisiä sormia, väriseviä kaularyppyjä, hymyyn kiertyviä suupieliä, nuoruuden kukkeita kesakoita ja vaaleita kiharoita.

Ravistan päätäni koiramaisesti kuin vettä karistaakseni. Reino nyökkää hyväksyvästi. Se on viitenä elinvuotenaan mukautunut eleisiini ja Murahduksiini, olemme alkaneet hieman muistuttaa toisiamme.

Mieleni on avautunut hetkellisesti aistimaan osan siitä, mikä ympärillämme velloo, ja sen maailman tunnelma on sekava. Selvitelläkseni ajatuksiani yritän palata normaaliin. Menen kellariin hakemaan uuden sylyksellisen koivuhalkoja, otan pyykkit koneesta ja ripustan ne kuivumaan. Kauhon Reinolle koiranruokaa, jonka olen valmistanut riisistä ja silakan roippeista. Se suorittaa ruokailunsa minuutissa ja asettuu makuulle jalkoihini.

Yritän lukea kirjaa, mutta ajatukseni harhailevat. Jos kuolleiden maahan sittenkin voisi matkustaa.

Silloin minun pitäisi jollakin tavalla turvata matkan järjestys, muuten en voisi edetä järjestelmällisesti kuin tutkimusmatkailija.

Katson takassa panssarilasin takana palavia halkoja. Niitä nuolevat lieskat alkavat saada ihmisten piirteitä. Puut eivät koskaan häviä kokonaan, ne muuttuvat tuhkaksi ja kaasuiksi. Meidän kuolleillamme ei enää ole fyysistä ulottuvaisuutta, jossakin ympärillämme vain velloo massa, joka kiemurtelee kaikkialla antamassa meille elämänohjeita ja määräyksiä, pakottaa meidät tekemään asioita, joita ei muuten tulisi mieleen tehdä. Vainajien valtakunnan valta.

Hitaasti ovi narahtaa raolleen, Reino nostaa korvaansa. Alkaa kuulua hiljalleen voimistuvaa ammuntaa, röhkimistä, lorinaa, viikatteen terän suhinaa kiuassa heinikossa, polveilevaa laulua, vanhan lentokoneen moottorin surinaa, lentopommien vihellystä, tykistön pauhua kuusimetsässä, kidekoneen rätinää, patenttikorkkien poksuntaa, oksentamista, brovningin pauketta, hirnuntaa. Meteli paisuu huumavaksi, nostan kämmenet korvieni suojaksi, suljen silmäni. Onneksi heitä ei näy, ainoastaan aistii.

Eivätkö esi-isät ymmärrä, millaisen myllerryksen meissä maanpäällisissä kulkijoissa he saattavat aiheuttaa, varmasti aivan tahtomattaan, ilman tarkoitusta tai ilkeyttä.

Äkkiä on hiirenhiljaista. Otan kädet korviltani. Mitään ei kuulu eikä näy. Vainajien hämärä joukkio on kadonnut yhtä nopeasti kuin ilmestyikin. En halua

heidän kaleidoskooppimaista sekamelskaansa, en ole koskaan viihtynyt suurissa joukoissa, joissa pitää kulkea ihmiseltä toiselle ja kysellä mitä kuuluu. Minun on saatava keskustella kuolleiden kanssa yksitellen, mutta en tiedä, miten onnistuisin sen järjestämään. Edesmenneet varmasti tulevat ja menevät miten lystäävät.

Narahdus yläkerran portaissa kertoo, että joku heistä viipyilee hetken huoneissa, melkein kuulen hengityksen. Sitten ei mitään. Aivan kuin hän olisi tullut toisiin ajatuksiin, lentänyt pois, tällä kertaa portaita käyttämättä.

Miten nämä saisi pysymään paikoillaan, yksi kerrallaan, järjestyksessä? Millä heidät voisi houkutella vain pistäytymään haastattelua varten. Heistä pitäisi päästä sujuvasti eroon, sillä huoneissa toimettomana haahuilevat vainajat voivat käydä rasittaviksi.

»Aina on nälkä», sanoo sarkahameinen piika, joka lehahtaa huoneeseen jostain takaani.

Haistan savun hänen vaatteistaan ja hiuksistaan. Vaalea tyttö, päässä palmikot ja huivi. Hänen kuvansa alkaa liudentua takaisin tapettiin, kalpeat kasvot, mustat silmäanaluset, väsynyt ilme kuin kaskeaja Eero Järnefeltin Raatajat rahanalaiset -maalauksessa. Minäkö nämä kuvat muovaan? Luonko itse hahmoja kuolleille sukulaisilleni sen kuvaston perusteella, jonka olen muistiini säilönyt. En usko, että kuvat lähtevät minusta. Vainajat asuvat meissä, heillä on meille kertomista, siitä olen vakuuttunut. Ehkä varmuus nousee siitä, että itsekin elämän puolimatkan paalun

ohittaneena alan lähestyä kalmojen valtakuntaa, lievästi kylkimyyryä, hieman empien, sillä harva sinne ratsastaa torvien soidessa ja sisäisen kuoron kaiuttaessa gloriaa.

»Wu», toteaa lattialta Reino, sekarotuinen piskini eli bastardi. Keskisuuri karvaturri, jossa on kaikki ruskean sävyt, häntä vahva kuin Englannin laivaston kissanhäntäpiiska, silmät äärimmäisen tunteelliset. Ottaisit minut mukaan retkillesi, voin olla avuksi, se tuntuu silmillään sanovan.

Ehkä koiralla sittenkin on buddhaluonto. Katson häntäänsä lattiaan nasauttelevaa rakkia ja käyn tekemässä itselleni lohivoileivän. Tuntematon piika muinais-Suomesta on nälkäinen. Mieleeni kohoaa kuva äidinäitini juhannusjuustosta, uunissa paistetusta ternimaitoherkusta. Keittiö. Jos yrittäisin hakeutua valitsemieni vainajien asuinsijoille kyökin kautta. Se toisi kertomukseeni realismia. Voisin hoitaa juttutuokioni luontevalla tavalla. Kaikki ovat kiinnostuneita ruoasta, minun ei tarvitse astua sisään taloon, rykiä vaivaantuneena eteisessä ja odottaa, että isäntä käkeää ylös sohvalta jaarittelemaan ilmoista.

Reino nostaa rohkaisevasti molempia korviaan. Se ymmärtää päätöksen syntyneen. En saa rauhaa ilman tätä matkaa.

»Koirani Reinhold. Sinä saat seurata minua tavalluksellani vainajien valtakuntaan. Saat luvan toimia opaskoirana, nuuskia esiin keittiönportaat ja palvelijanovet kaikista tärkeistä taloista. Etenemme

järjestelmällisesti kuin saksalainen botanisti. Aloitamme isoisäni lukaalista Helsingin Merikadulla, siirrymme sukupolvi kerrallaan kohti isäni suvun sameita maalaiskerrostumia Hausjärvelle, eteläiseen Hämeeseen. Sitten kohoamme zeppeliinin tavoin menneisyydestä ylöspäin, Ilmajoelta Ouluun, pitkin äitini suvun voimakkaita naislinjoja. Mikä loistava matka! Se on paraabelin muotoinen. Meidän pitää muistaa olla tarkkoja, puhuttaa yksi vainaja kerrallaan, säilyttää ensyklopedinen tolkkku. Menen nyt kokoamaan matkavarusteita. Sinä saat maata sohvalta, järsiä putki-
luuta ja kerätä voimia uuvuttavaan matkaan aikojen ja ilmojen halki.»

Reino tuijottaa minua kuin vähälahjaista. Siitä huolimatta uskon sen ymmärtävän puheeni. Nousen tammiportaat yläkerran makuuhuoneeseen, josta avautuu laaja näköala merelle. Ulapan toisella puolella on Viro ja Baltia. Menen vaatehuoneeseen, siivoan pois koi-pallot ja kaivelen esille tarvittavat matkavarusteet: korkkikypärän, khakinvärisen tropiikkipuvun varmuuden vuoksi, paksun islantilaisvillapaidan, nahkaisen mopokypärän, raappahousut ja pitkävartiset villasukat. Sievin nahkasaappaat, Iisakki Järvenpään puukon Kauhavalta ja helahoidon. Nahkaiseen repuuni pakkaan saniteettitarpeet, hopeisen taskumatin, pemmikaania, kompassin ja Merijalin Leijonapastilleja. Tärkein esine on mustakantinen muistikirjani, jonka alkulehdet on kirjottu toteutumattomilla romaani-ideoilla. Rehvakkaasti repäisen alkusivut

pois, tarkistan mustekynäni patruunan ja tuikkaan kirjan reppuun.

»Minne miehellä matka? Missä miehen pyssy?» ihmettelee kumea ääni vasemman olkani takaa.

Käännähdän nopeasti, en näe ketään, mutta tunnen nahkan ja kaarnan tuoksun. Kysymys on hyvä, mutta päätän jättää revolverini kotiin.

Reino vinkaisee alakerrassa. Vainajille pitää saada jokin roti; ei käy laatuun, että he alkavat holtittomasti häiriköidä ja leikkiä piiloleikkejä kanssani. Minun pitää luoda tähän järjestys. Ordnung muss immer sein.

Laskeudun takaisin alakertaan. Sinne vie kuusi-toista askelmaa. Portaikon seinää koristavat vainajien kuvat. Mustavalkoisesta valokuvasuurenoksesta, isäni teettämästä, minua katsoo isoisäni kapteeni Ruusuvuori. Venäläinen tarkka-ampuja tappoi hänet laukauksella vatsaan Goran kukkulan taistelussa Syvärillä. Kapteeni Ruusuvuoren varhainen sankarikuolema pilasi isäni elämän, hän joutui elämään sankaruuden varjossa ilman omaa. Lapsena en voinut sietää sotahistoriaa.

Esi-isäni ovat aikojen saatossa marssineet laihoilta pelloiltaan kyliin, taajamiin ja kaupunkeihin vähäiset säästöpennot plakkareissaan. He ovat perustaneet kauppoja ja yrityksiä, ostaneet ja myyneet metsää ja maata kysytyään ensin neuvoa esiäideiltä. Perhekunnat ovat rakentaneet aina uusia taloja, leiponeet pirteissä ja pyykänneet jääkylmissä avannoissa.

Istahdan hetkeksi työpöytäni ääreen, otan esiin sata vuotta vanhan karttakirjan. Junaradat on painettu mustalla, vähäiset valtatiet punaisella.

Tästä matkasta tulee maantieteellisesti pitkä ja hyppelehtivä. Isäni sotakirjojen kuorruttamalta työpöydältä Sykärinsaaren hataraan torppaan Hausjärvelle. Äidin lihapullapannun ääreltä pohjalaisten sisarusten maakauppariitoin Alavudelle. Matka täynnä alas syöksyviä lentokoneita, ryssän tarkkaampujia, uudenaikaista kirkkoarkkitehtuuria, vakoi-
lua, urheilua, leipomista, opettamista ja limonadin valmistamista. Ei ihme, että tunnen ylitsepääsemättö-
ntä neuvottomuutta kaiken äärellä. Esi-isieni sekala-
lainen seurakunta resuaa kuin naakkaparvi ympäri läntisen Suomen. Koska ei ole yhteistä sukutaloa, ei edes yhteistä kesäpaikkaa, on lähdettävä matkalle. Tärkeintä on, että pystyn itse valitsemaan puhutettavat esi-isät.

»Hah! Vai sinä muka päätät. Me valitsemme itse!»
karjaisee römeä miehenääni korvani juuressa.

Hahmo katoaa saman tien päästäen mennessään pienen vihellyksen. Oliko se Eero vai Aarno? Pirustako minä tiedän. Pakko mennä eteenpäin. Toisilla esi-isillä on piintynyt taipumus huudella vieraisiin pöytiin ja keskeyttää puhe polveilevilla anekdooteillaan. Toiset jolperoivat puolimykkinä ilmojen kulmilla. Jotkut pölpättävät täysin joutavia. He eivät asu kaakeliuunien takana, kuten muumien esi-isät vaan lilluvat ympäröivässä ilmassa, sadepisaroissa ja niityn kasteessa.

Heidän ilmiselvästi aineettomuudestaan huolimatta aion houkutella väkeä ruoalla. Reino nyökkää hyväksyvästi luunsa varresta. Ei liene nälkäistä vainajaa, jota tirisevä läskisoosi ei saisi alba hulmuten liikkeelle. Kaikki rakastavat hyvää ruokaa, sen himo ja energiaa ylläpitävä voima on niin vahva, että syömisen halun täytyy seurata ihmistä haudan taakse. Näin olen päätellyt tarkasteltuani Reinon toimia ruokakupilla. Mikä herkuttelun hinku, mikä hotkimisen vahvuus. Ilman hyvää muonaa ei pysy kirves kouransilmässä, ilman voipaperiin käärittyjä eväsleipiä ei jaksakaan konduktööri rei'ittää pahvisia matkalippuja eikä sotilas ampua.

2.

Isä röyhyyttää Marlboroa ja katoaa

Isäni on kuin saippua. Aina asioiden kiertyessä ongelmakysymyksiin hän naurahtaa, sanoo jotakin positiivista ja katoaa työpaikalleen. Usein hän häviää sinne juosten puhelimen soidessa tai aluetoimituksen ovikellon päristessä. Jättää keittiön pöydälle leivänmurut ja kananmunakuoret, jotka minä sitten siivoan pois. Olen aivan varma siitä, ettei hän tässäkään kirjassa halua pitkään viivähtää, koska ansaitsee mielestään oman kirjan. Sellaisen, jonka kirjoittamisen hän aina jätti kesken ensimmäisen viiden liuskan jälkeen. Isä nuorena, minä lapsena, siitä on vain häivähdyksiä. Miten mielelläni soisinkaan, että hän ei olisi alkanut purkaa sotalapsen ahdistustaan juomiseen. Jospa hän olisi pysynyt poikansa, minun, luona.

Mutta koska hän menetti oman isänsä rintamalle yksitoistavuotiaana, poistui hän myös minun elämästäni ollessani yhdentoista, katosi kapakoiden huuruihin ja työmatkoille.

Isän sotalapsiaika Jyllannissa jäi todistuksen perusteella lyhyeksi:

Tanskan sotalapsi Raimo Ahti

Antero Ruusuvuori

(s. 14.2.1931. Lähetetty 19/5 42 Sijoitus:

Hr. Lauesgaard. Osoite: Kidding, Bovrup.

Muistiinpanoja: pal. 8/9 1942.

Hän haluaa nytkin muistella vain hyviä aikoja, Jyllannin työhevosilla ratsastamista, suitset rautalankaa. Mutta hän kuitenkin leijailee keittiöni, silakkalaatikon herkullisen tuoksun houkuttelemana. Hyvä. Ensimmäinen vainaja saatu haaviin, vieläpä läheinen vainaja. Isä kaataa laimennettua etikkaa silakkalaatikon päälle. Hän on kolmenkymmenenviiden, hänellä on kapeat pohjoisgermaanin kasvot ja silkkinen vaalea tukka, johon oli rauhoittavaa upottaa sormet lapsena juuri ennen nukahtamista.

Poika herää pimeällä, on varmaan yö. Äiti imuroi vihaisen näköisenä isossa ruokasalissa. Missä isä on, poika kysyy. Äiti ei anna ymmärrettävää vastausta. Eikö hän ota minua syliin? Katson jälleen lapsuuden tilanteita ulkopuolelta, vaikka minun pitäisi löytää pienen pojan tunne. Hylätyksi tuleminen. Isättömyyden kokemuksen toistuminen. Ja tässä hän on nyt edessäni, haarukoi silakkalaatikkaa suutaan maiskut-
taen, vaikuttaa tyytyväiseltä.

»Parasta on hyvä arkiruoka, poika, lihapullia ja

paistettuja perunoita. Sunnuntaisin karjalanpaistia tai voileipäkakkua. Mummi ruokki meitä Oulaisissa voileivillä, hänellä oli pitkät päivät kemikalion tiskin takana. Tehkää pojat voitaleipää.»

»Minä en muista mummista muuta kuin sen, että hän söi sipulia raakana ja tykkäsi suolakurkuista ja vissyvedestä ja klubisavukkeista. Eikä hänen sodassa särkynyt sydämensä kestänyt kuin parikymmentä vuotta rauhanaikaa.»

»Mummi paistoi leveät perunalohkot valurautapannussa, voissa ihan ruskeanrapeiksi ja hampaissa ratiseviksi. Nyt on vasta ruvettu salaatteja laittamaan, äiti tekee hyviä salaatteja.»

»Äiti teki hampurilaisia siihen aikaan, kun muut vielä söivät läskisooisia. Mutta mitä te sota-aikana siellä Helsingissä söitte?»

Isä sytyttää iänikuisen Marlboronsa ja puhalttaa nautinnollisesti savua sieraimistaan.

»Kai siellä piti silakkaa syödä, Kauppatorilta haettiin. Ja maksakastiketta, hernesoppaa, kaalilaatikkoa. Ei sillä kapteenin palkalla paljon pröystäilty.»

»Kyllä janssoninkiusaus oli Ension mieliruokaa», Laura-mummi sanoo ja katoaa saman tien. Hän jättää tiskipöydän kulmalle puoliksi syödyn suolakurkun, jonka paiskaan kompostiin. Suola ei ole hyväksi verenpaineelle.

Reino käy nuuskimassa kurkkua, varoitan sitäkin suolan terveysvaikutuksista.

Keskusteluissa omien vanhempieni kanssa on aina sama perusongelma: he väittävät muistavansa kovin

niukasti. He kertovat yhdentekeviä, arkisia asioita. Töitä tehtiin paljon, rahaa oli vähän, kiire oli kova. Kai se oli Suomen todellisuus sotien jälkeisinä vuosikymmeninä. Vaikeudet ja tragediat haluttiin unohtaa, yritettiin mennä eteenpäin ja säilyttää muistissa vain positiiviset asiat. Jälkeläisen mielen rakennuspuita oli niukasti tarjolla.

»Te asuitte siinä hienossa Suojeluskunnan talossa Merikadulla, sen suunnitteli Ole Gripenberg. Talon katolla on symbolinen vartiotorni.»

»Iso asunto ja pieni palkka, isä oli Suojeluskunnassa sotilasohjaajana. Sitä ennen asuttiin Sortavalassa ja sitten Runeberginkadulla, isossa punatiilitalossa numero kolmekymmentäyhdeksän. Siellä me Eroveljen kanssa katselimme ikkunasta talvisodan pommitusten jälkiä. Alhaalla kadulla ajoi kuorma-autoja, joiden lavoilla verisiä ihmisiä, eläviä ja kuolleita, verta, likaa, ruumiinosia. Menossa Töölön sairaalaan. Isä sanoi, että jos ette ehdi pommisuojaan, niin menkää kylpyhuoneeseen, se on talon tukevin paikka.»

Tämä on isoisän kaatumisen ohella isäni ainoita sotamuistoja.

»Minulla oli kuitenkin ihan hyvä lapsuus. Sortavalassa isällä oli moottoripyörä, ja moottoriveneellä ajettiin mökille Laatokan saareen. Helsingissä Johannesen kentällä skrinnattiin paljon. Hyvä lapsuus. Siihen jatkosodan ensimmäiseen tammikuuhun saakka.»

Isä alkaa haipua ilmaan, pöydän vaiheilla leijuu enää tupakansavu. Häntä ei pysty pidättelemään,

enkä haluakaan, koska hänen muistonsa ovat vain arkipintaa.

Avaan ikkunan, päästän keväisen linnunlaulun sisään. En vielä kukaan kuule häneltä niitä asioita, jotka haluaisin kuulla, siitä, millaista perheen elämä oli minun ollessani lapsi. Muistan vain fragmentteja, kravatin ja valkoisen paidan, miten hän luki minulle Seitsemää veljestä.

Tuolla jossakin hän kaataa itselleen drinkin, laittaa levysoittimeen sota-aikaisia marssilauluja ja vaipuu surkeuteensa. Minun pitää kääntyä varhaisempien sukupolvien puoleen. Kaukaa menneisyydestä kasvatavat ne juuret, jotka ruokkivat suvun suurta tammea, tuottavat versoja, oksia ja lehtiä, joissa on sama olemus kuin juuristossa.

Pakkaan muistikirjan ja täytekyynän takaisin reppuuni, otan mukaan myös Helsingin kartan vuodelta 1938, mutta hetkessä huomaan, etten tarvitse sitä enää.

Päätän kävellä Neitsytpolkua alas rantaa kohden. Reino seuraa minua muutaman metrin päässä, selvästi iloisena siitä, etten enää pidä sitä hihnassa julkisilla paikoilla liikuttaessa.

Onneksi talvisota on juuri loppunut. Emme olisi kestäneet enää pitkään.

*Päätin lähteä tutkimusmatkalle
Manalaan. Pian huomasin, että vainajia
oli vaikea pitää aisoissa.*

Kun vaimo yllättäen kuolee, alkaa mies istua kotinsa terassilla.

Hän tuijottaa merelle ja miettii, millaista kuolleen
valtakunnassa oikein on. Mies kaivaa esiin suvustaan
keräämänsä materiaalin, käy läpi albumit, kirjeet ja kuvat.

Kaiken, mitä sukulaisvainajien elämästä löytää.

Pian hän huomaa, että ovi Tuonelaan on raottunut.

On aika lähteä matkaan.

Keskusteluja vainajien kanssa on haikea,
humoristinen ja vauhdikas matka läpi
romaanin päähenkilön Juha Ruusuvuoren suvun ja
Suomen historian. Se on romaani, jossa maantieteelliset
tai ajalliset välimatkat eivät ole este.

Ruusuvuori kohtaa uskollisen mutta omaehtoisen
koiransa Reinon kanssa suvun enemmän
tai vähemmän sankarillisia hetkiä.

Sotia ja sotatraumoja, rakkautta, rauhaa ja sovintoakin.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-50147-4